

Nr 168.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående anslag för ordnande av tomtområdet vid folkskoleseminariet i Uppsala; given Stockholms slott den 24 mars 1916.

Under återopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen

att till ordnande av tomtområdet vid folkskoleseminariet i Uppsala bevilja på extra stat för år 1917 ett anslag av 25,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1916 förskottsvis av tillgängliga medel utanordna erforderlig del av anslagsbeloppet.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

K. G. Westman.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 mars 1916.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Westman anförde:

Ordnande av
tomtområdet
vid folkskole-
seminariet
i Uppsala.

Under åttonde huvudtiteln, punkten 146, i årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att i avbidan på proposition angående anslag till ordnande av tomtområdet vid folkskoleseminariet i Uppsala beräkna för ändamålet på extra stat för år 1917 ett belopp av 25,000 kronor. Sedan ärendet nu undergått ytterligare beredning, anhåller jag att ånyo få anmäla detsamma.

Till en början torde då böra erinras om tillkomsten av det program för den nya seminariebyggnaden i Uppsala, vars utförande nu närmar sig sin fullbordan, samt om de för ifrågavarande ändamål beviljade anslagen.

Beslut rörande nämnda byggnadsföretag fattades av 1912 års riksdag. Sedan vederbörande myndigheter efter prövning av olika förslag till anskaffande av ny tomt för seminariet bestämt sig för att i första rummet förorda ett under Uppsala domkyrka lydande, norr om Uppsala stad beläget område, utarbetades av arkitekten hos överintendentsämbetet Axel

Lindegren förslagsritningar till den nya seminarieanläggningen, vars utförande, oavsett utgiften för markförvärv, beräknades draga en kostnad av 763,000 kronor. Då denna kostnad syntes alltför hög, uppgjordes ett nytt byggnadsförslag efter inskränkta fordringar. Detta förslag, vilket beräknades draga en kostnad av 676,000 kronor, förordades av överintendentensämbetet. Efter samråd med Lindegren fann emellertid föredragande departementschefen en ytterligare reduktion av byggnadskostnaden med 15,000 kronor kunna ske genom vissa förenklingar i det tekniska utförandet, och i enlighet därmed äskades hos riksdagen ett belopp av 661,000 kronor för byggnadernas utförande. Riksdagen ansåg emellertid, att kostnaderna såväl för rektorsbostaden och vaktmästarbostaden som för själva huvudbyggnaden borde kunna ytterligare nedbringas och nedsatte förty det av Kungl. Maj:t för byggnadsändamål äskade beloppet med 26,000 kronor till 635,000 kronor. — Till inköp av tomt för seminariet krävdes 52,062 kronor 50 öre.

För båda nu nämnda ändamål, utförande av byggnader och inköp av tomtområde, beviljade riksdagen sammanlagt 687,063 kronor, varav anvisats på extra stat för år 1913 200,000 kronor, för år 1914 300,000 kronor och för år 1915 187,063 kronor. Därutöver har riksdagen år 1914 till inredning och möblering av de nya byggnaderna ävensom till seminariets utrustning med undervisningsmateriell och böcker på extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 75,900 kronor.

I förutnämnda av överintendentensämbetet förordade kostnadsförslag rörande byggnaderna, vilket slutade å 676,000 kronor och sålunda med 41,000 kronor översteg vad som sedermera för ändamålet beviljades, ingick en post å 15,000 kronor till »planering och stängsel». Detta belopp antogs kunna bli tillräckligt även till bestridande av kostnaden för anläggning av de för skolgården och den blivande trädgården nödvändiga skyddsplanteringarna. Kostnaderna för den egentliga trädgårdsanläggningen och för området dränering ingingo däremot ej i nämnda kostnadsberäkning, utan torde det hava varit avsett, att dessa kostnader skulle, i likhet med vad som skett i fråga om åtskilliga andra under senare tider utförda nya seminariebyggnader, täckas genom särskilda anslag.

Såsom jag redan den 14 januari 1916 omförmälde vid anmälan av ärenden, tillhörande regleringen av åttonde huvudtiteln för år 1917, har folkskolöverstyrelsen i skrivelse den 9 december 1915 hemställt om beredande av anslag till planering och väganläggning, dränering, trädgårdsanläggning och övrig plantering å det till den nya seminariebyggnaden i Uppsala hörande tomtområdet.

Berörda hemställan var föranledd av en utav seminariets rektor Gideon Danell den 23 november 1915 gjord framställning rörande anslag för nyssnämnda ändamål. Vid denna framställning hade fogats en till Danell avlåten skrivelse i ämnet från arkitekten Lindegren samt åtskilliga därtill hörande handlingar, omfattande:

1) ritningsförslag till hela områdets dränering, uppgjort för överintendentensämbetets räkning av A.-B. Vattenbyggnadsbyrån i Stockholm samt granskat och kompletterat av ingenjör H. Theorell,

2) av Lindegren uppgjort ritningsförslag till planering och plantering av området (utom trädgården),

3) av trädgårdsanläggaren A. Carlsson i Stockholm uppgjort ritningsförslag till trädgårdsanläggning med tillhörande kostnadsöverslag för samtliga planteringsarbeten,

4) P. M. rörande utfyllnad av matjord och gödning av trädgravar,

5) två under hand infordrade anbud å dränerings- och planeringsarbeten, det ena ingivet av byggnadsentreprenören Öhrberg & Robbert i Stockholm, det andra av rörgravsentreprenörerna A. P. Olsson och K. J. Olsson i Alvsjö, samt slutligen

6) ett modifierat förslag och anbud på dränering och planering från sistnämnda entreprenörer.

Av dessa handlingar jämte Danells ovan omförmälda skrivelse framgår, vilka anslagsbelopp befunnits erforderliga för vart och ett av här omförmälda ändamål. Beträffande först planeringen och anläggningen av vägar föreligga från huvudentreprenören för byggnadsarbetet, byggnadsfirman Öhrberg & Robbert, ett anbud, slutande å ej mindre än 66,500 kronor, samt från grundläggarna A. P. och K. J. Olsson, vilka förut utfört vissa rörlägningsarbeten å tomtområdet, ett anbud å 22,000 kronor, vilket dock efter vidtagande av vissa reduktioner i arbetsprogrammet sänkts till 13,950 kronor. I fråga om dränering av området lyder firman Öhrberg & Robberts anbud å 8,240 kronor, under det att grundläggarna Olsson lämnat anbud först å 8,000, eller med viss modifikation 7,000 kronor, och sedermera efter en del förenklningar beträffande utförandet å 5,360 kronor. Beträffande slutligen trädgårdsanläggningen har kostnaden för densamma av trädgårdsanläggaren Carlsson beräknats till 16,200 kronor; i detta belopp ingår dock en kostnadspost å 2,400 kronor, som redan inräknats i kostnaderna för planering och väganläggning, vadan här återstår en nettokostnad av 13,800 kronor. I denna kostnad har emellertid Danell funnit en betydlig reduktion möjlig, i det han tänkt sig, att en väsentlig del av själva träd-

gårdsanläggningen skulle kunna ske så småningom under seminarieelevernas medverkan, vadan den omedelbara anläggningskostnaden skulle kunna inskränkas till 6,000 kronor. De belopp, som sålunda ansetts erforderliga för tomtområdets ordnande, äro följande:

Till planering och väganläggning	kronor 13,950: —
» dränering.....	» 5,360: —
» trädgårdsanläggning och övrig plantering	» 6,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 25,310: —

Den 11 januari 1916 har överintendentensämbetet avgivit infordrat utlåtande i ärendet, varefter folkskolöverstyrelsen på grund av nådig remiss ånyo yttrat sig i detsamma den 3 mars 1916.

Överintendentensämbetet har föreslagit, att för ifrågavarande ändamål måtte hos riksdagen äskas ett anslag å 27,000 kronor, och som skäl härför anført:

Det av ämbetet i ärendet ursprungligen uppgjorda kostnadsförslaget å 676,000 kronor för byggnaderna hade visserligen beräknats avse jämväl kostnaderna för anläggande av skyddsplanteringar och även en del planteringsarbeten närmast framför byggnaderna — däremot icke anläggande av skolträdgård, dränering och övrig plantering — men det beviljade anslaget kunde icke räcka till förstnämnda arbeten dels på grund av de avprutningar, för vilka detsamma varit föremål, dels ock till följd av den betydande och helt opåräknade utgift, som tillkommit därigenom, att sedan de seminarietomten omgivande gatornas nivå efter ritningsförslagets upprättande blivit höjd, seminarietomtens nivå måst, med hänsyn till framdragandet av nödiga avloppsledningar m. m., åtminstone delvis påfyllas till samma plan som de omkringliggande gatorna.

Det för genomförandet av nu ifrågavarande åtgärder — mot vilka ämbetet vid skedd granskning icke funnit orsak till anmärkning — begärda beloppet 25,000 kronor torde emellertid böra höjas till 27,000 kronor, alldenstund några poster för arvoden och oförutsedda utgifter icke inginge i kostnadsberäkningen.

Folkskolöverstyrelsen yttrar sig först om behovet av anslag för det ifrågavarande ändamålet och anför i sådant avseende:

Syftet med såväl den av departementschefen som den av riksdagen vidtagna nedsättningen i den beräknade kostnadssumman för byggnadernas uppförande hade uppenbarligen varit den, att kostnadsminskningar skulle kunna vinnas genom inskränkningar i byggnadsplanen och förenklingar i själva byggnadssättet. Överstyrelsen hade sig också bekant, att i detta hänseende de allvarligaste ansträngningar gjorts såväl av seminariets rektor som av arkitekten och att man sökt åstadkomma inskränkningar och förenklingar allestädes, där sådant syntes möjligt, utan att byggnadernas framtida användbarhet skulle i något väsentligt avseende nedsättas eller deras soliditet äventyras. Då det icke desto mindre hade visat sig vara förenat med synnerliga svårigheter att erhålla antagliga anbud, som stannade inom den beviljade anslagssumman, måste även en del av det tilltänkta planeringsarbetet å tomtområdet undantagas från entreprenaden. I den uppgjorda entreprenaden, vilken, enligt vad som framginge av

en utav entreprenörerna ingiven framställning, komme att tillskynda dessa en avsevärd förlust, inginge sålunda blott nödig utfyllnad kring byggnaderna för att möjliggöra tillträde till desamma. Och något ytterligare belopp för bestridande av kostnaderna för erforderlig planering av området i övrigt kunde, såsom av överintendentensämbetets utlåtande framginge, icke påräknas från byggnadsanslaget.

Det hade därjämte under arbetets gång visat sig, att kostnaderna för planering av tomten måste bli avsevärt större, än man från början kunnat beräkna. Såsom i nyssnämnda yttrande antyddes, hade nämligen efter ritningsförslagets uppgörande och byggnadsanslagets beviljande reglering av området kring seminarietomten fastställt och därvid de angränsande gatornas nivå bestämts högre än förut tänkts. En följd härav bleve, att seminarietomtens nivå måste åtminstone delvis påfyllas till en avsevärt större höjd, än tidigare beräknats, för att möjliggöra avloppsledningarnas och dräneringsnätets anknötning till gatuledningarna.

Av vad sålunda anförts torde vara klart, att anslag nu erfordrades icke blott, såsom redan från början påräknats, till tomtområdets dränering och utförande av trädgårdsanläggning utan ock i betydlig mån till planering.

Sedan överstyrelsen därefter erinrat om de av sakkunniga verkställda utredningar rörande kostnaderna för nyssnämnda arbeten, som av seminariets rektor i samråd med byggnadsarkitekten införskaffats och som legat till grund för överstyrelsens hemställan i dess skrivelse den 9 december 1915, övergår överstyrelsen till en närmare granskning av de gjorda kostnadsberäkningarna och yttrar därvid:

Det belopp, som ansetts erforderligt för ordnande av tomtområdet vid det nya folkskoleseminariet i Uppsala, kunde synas nog så avsevärt, och överstyrelsen hade funnit sig böra närmare tillse, om några inskränkningar eller nedsättningar däri kunde befinnas möjliga.

Vad då först anginge kostnaden för *trädgårdsanläggning*, skulle denna, såsom nämnts, efter de av rektor vidtagna reduceringarna av den sakkunniges förslag uppgå till 6,000 kronor. Att denna kostnad näppeligen kunde vara för högt beräknad framginge redan av den väsentliga nedprutning — från 13,800 kronor till 6,000 kronor — som av rektor vidtagits i den sakkunniges kostnadsberäkning och som givetvis förutsatte en högst väsentlig inskränkning i dennes förslag. Även om man i likhet med rektor och, som överstyrelsen funne, med all rätt förutsatte, att en väsentlig del av trädgårdsanläggningen borde kunna så småningom utföras av eleverna i sammanhang med deras undervisning i trädgårdsskötsel, kunde man snarast befara, att ett anslag å 6,000 kronor skulle visa sig väl knappt för utförande av den förberedande bearbetning av jorden och de anläggningar, som torde utgöra en oundgänglig förutsättning för att någon verklig undervisning i trädgårdsskötsel skulle kunna redan från början komma till stånd. Det kunde i detta sammanhang erinras, att för anläggning av trädgård vid de å ny tomt uppförda seminarietyggnaderna i Härnösand beviljats tillhoppa 10,000 kronor, att till trädgårdsanläggning och vissa planeringsarbeten å seminariets i Luleå tomtområde anvisats ett sammanlagt belopp av 16,700 kronor samt att kostnaderna för anläggning av trädgård vid seminariet i Falun av sakkunnig beräknats till 11,800 kronor, ehuru, under liknande förutsättning rörande arbetets successiva utförande som den nyss i fråga om trädgårdsanläggning vid seminariet i Uppsala angivna, för ända-

målet äskats ett anslag av endast 5,780 kronor, vilket ock av riksdagen beviljats. Det torde böra tilläggas, att man, för att anläggningsarbetets fullbordande icke måtte allt för mycket fördröjas, torde böra för Uppsalaseminariet, liksom skett för Faluseminariet, under de närmaste åren räkna med ett jämförelsevis stort årsanslag till arbetsbiträden för trädgården.

Beträffande därefter kostnaden för områdets *dränering* hade denna, såsom redan nämnts, efter vidtagande av en del modifikationerna i arbetsplanen (glesare dräneringsgravar och utelämnande av så kallade stenögon å vissa delar av området) i det senaste anbudet upptagits till 5,360 kronor. I betraktande av att större delen av tomtområdet hade ett jämförelsevis sankt läge och vore ganska vattensjukt samt bestode av en föga genomsläpplig lera, som otvivelaktigt krävde jämförelsevis tätt liggande dräneringsdiken, torde nämnda belopp i och för sig ej kunna anses såsom särskilt högt. Det kunde ock erinras, att för dränering av tomtområdet vid seminariet i Falun, vilket område dock vore betydligt mera vattensjukt och oländigt än det i Uppsala, beviljats ett belopp av 12,220 kronor. Överstyrelsen hade likväl tagit under överbägande, huruvida någon minskning av dräneringskostnaden kunde lämpligen åstadkommas antingen därigenom, att en del av området undantoges och tills vidare lämnades odränerad, eller så, att ett billigare anläggningssätt tillämpades. Tydligt vore då, att en ordentlig dränering vore en oundgänglig förutsättning för varje arbete inom det till trädgård avsedda området, liksom den ovillkorligen måste vidtagas å områdena framför och bakom läroverksbyggnaden, vilka skulle ordnas till skolgård. Däremot kunde man ju tänka sig, att det till idrottsplats avsedda området för någon tid framåt lämnades odränerat, varigenom en kostnad, enligt det senaste anbudet, av 1,260 kronor skulle tills vidare besparas. Då frågan, huruvida en dylik inskränkning nu borde äga rum, sammanhängde med spörsmålet om berörda områdes planering, finge överstyrelsen i det följande anledning återkomma därtill. För att utröna om anläggningen skulle kunna utföras på något billigare sätt, än som förutsattes i det senast ingivna anbudet, hade överstyrelsen satt sig i förbindelse med de personer, som avgivit detta anbud, och därvid inhämtat, att genom någon förenkling i utförandet ytterligare ett belopp av omkring 350 kronor torde kunna besparas.

Återstode kostnaden för områdets *planering samt anläggning av vägar*. Det senaste av firmen A. P. Olsson och K. J. Olsson, efter vidtagande av vissa förenklingar i arbetsprogrammet, ingivna anbudet på nämnda arbeten lydde å 13,950 kronor. Reduceringen i pris från samma firmas tidigare anbud hade vunnits därigenom, att man med bortseende från andra intressen inskränkt nivåförändringarna å tomtens så långt sådant varit möjligt utan riskerande av att dräneringsnätet, vars nivåläge tydligen bestämdes av avloppsledningarnas nivå i kringliggande gator, icke överallt skulle komma på frostfritt djup.

I det föregående hade berörts de förhållanden, som föranlett, att dels ett mindre belopp av det ursprungliga byggnadsanslaget än ämnat varit kunnat disponeras för planeringskostnadernas täckande, dels dessa kostnader blivit högre än som från början kunnat förutses. Skulle emellertid någon minskning av senast angivna kostnadsbelopp kunna ske, torde man, på sätt nyss anfördes i fråga om dräneringen, kunna tänka sig den uppkomma antingen genom ytterligare förenkling eller inskränkning i fråga om planen och sättet för arbetets utförande eller ock därigenom, att någon del av området tills vidare lämnades utan planering. I förra hänseendet torde, enligt vad som inhämtats genom samråd med förutnämnda anbudsgivare, en minskning å 1,150 kronor kunna ske i kostnaderna genom några mindre reduktioner i arbetsplanen. Vad åter

anginge undantagande av någon viss del av tomtområdet syntes man näppeligen kunna tänka på att lämna de till trädgård och lekplaner avsedda områdena i det skick, de nu befunde sig. Man syntes därför här likasom beträffande dräneringen blott kunna ifrågasätta, att den del av tomtområdet, som avsetts till idrottsplats, nu skulle undantagas från planeringsarbetet, i vilket fall den väl även borde lämnas utan dränering. Då i de föreliggande lägsta anbudens dräneringskostnaden för sistnämnda område vore beräknad till 1,260 kronor och planeringskostnaden till 2,200 kronor, skulle det belopp, som man genom en dylik anordning kunde för närvarande inbespara, uppgå till 3,460 kronor. Tydligt vore, att då jämväl detta område förr eller senare måste på tillbörligt sätt regleras, nämnda anordning icke skulle innebära någon verklig besparing utan allenast ett undanskjutande för ögonblicket av en utgift, som i alla händelser framdeles måste göras.

Det kunde emellertid icke förnekas, att åtskilliga betänkligheter reste sig mot tanken, att vid ordnandet av tomtområdet den till idrottsplats avsedda delen skulle undantagas. Uppenbarligen skulle det undantagna området tills vidare bliva jämförelsevis mindre användbart för sitt ändamål. En viktig sida av den reformering av vår seminarieundervisning, som nu påginge, vore ju att åstadkomma en bättre omvårdnad och utbildning av eleverna i fysiskt hänseende, icke minst för att motverka de hälsoskadliga verkningarna av ett forcerat studiearbete, och för detta syfte hade på seminariets undervisningsplan icke blott beretts ökat utrymme åt gymnastiken utan också som ett komplement därtill upptagits lek och idrott. För ett riktigt tillgodoseende av sistnämnda ämnesgren erfordrades givetvis vid seminariet en ändamålsenligt inrättad idrottsplats. Det skulle då vara att beklaga, om Uppsalaseminariet, som hittills varit ovanligt illa lottat i avseende på möjligheter att tillgodose elevernas fysiska utbildning, även efter inflyttningen i det nya lärohuset skulle för en tid framåt vara i avsaknad av nyssnämnda hjälpmedel därför. Vidare torde man böra räkna med att kostnaderna för idrottsplatsens iordningställande komme att bliva större, därest detta skulle ske framdeles utan samband med regleringen av området i övrigt: svårigheter kunde uppstå för dräneringsnätets lämpliga anordning, det kunde bliva nödvändigt att från annat håll anskaffa fyllnadsmaterial o. s. v. Slutligen torde man icke kunna alldeles bortse från en synpunkt, som av byggnadens arkitekt med styrka framhållits, nämligen den, att då ett område, som togs i anspråk för statsändamål, inginge som integrerande del i en redan reglerad stadsplan, ett dylikt område borde stadsplanemässigt ordnas, snarare till ett efterföljansvärt än ett avskräckande exempel för sin omgivning.

Av det nu anförda torde framgå, att det syntes vara möjligt att genom vissa förenklingar och inskränkningar i planen för dränerings- och planeringsarbetet vinna en kostnadsminskning å 1,500 kronor; och då även i övrigt en och annan mindre besparing torde kunna genomföras, syntes man, såsom överstyrelsen jämväl vid samråd i ärendet med överintendentensämbetet fått bekräftat, kunna åtnöjas med det för ändamålet i statsverkspropositionen reserverade beloppet, 25,000 kronor.

För den händelse en ytterligare nedprutning av anslagsbeloppet skulle av statsfinansiella hänsyn befinnas alldeles oundgänglig, skulle, såsom utredningen torde hava givit vid handen, en minskning av kostnaderna å 3,460 kronor nu möjligen kunna ske, därigenom att ordnandet av idrottsplatsen tills vidare uppsköttes. Av vad förut anförts torde emellertid även framgå, att starka skäl talade för att tomtområdet i sin helhet nu ordnades och att alltså den för idrottsplatsens dränering och planering erforderliga summan inräknades i anslagsbeloppet.

I mitt förut omförmälda yttrande till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 14 januari 1916 erinrade jag, att arbetet med den nya seminariebyggnaden i Uppsala bedrivits så skyndsamt, att inflyttning i de nya lokalerna med tämligen stor trygghet kunde antagas ske under sommaren 1916. Enligt vad jag nu inhämtat, har sagda arbete sedan dess fortgått efter beräkning, och utsikt synes således finnas, att den ifrågavarande seminariebyggnaden skall kunna för sitt ändamål tagas i bruk med 1916 års hösttermin. Under sådana omständigheter torde det vara nödvändigt, att tomtområdets ordnande påbörjas redan instundande sommar.

De särskilda arbeten, som skola utföras, äro, såsom förut nämnts, planering jämte anläggning av vägar, dränering samt trädgårdsanläggning och övrig plantering å tomtområdet. De lägsta anbud, som avgåvos under den förutsättningen, att arbetet skulle utföras enligt de först upprättade arbetsplanerna, upptogo för planeringen 22,000 kronor och för dräneringen 8,000 kronor. Den för trädgårdsanläggning och övrig plantering uppgjorda kostnadsberäkningen slutade på ett belopp av 13,800 kronor. Enligt dessa förslag skulle således totalkostnaden för tomtområdets fullständiga ordnande hava uppgått till 43,800 kronor.

I de nu nämnda beloppen hava sedermera väsentliga nedprutningar blivit gjorda.

Beträffande först planering och dränering av området hava åtskilliga inskränkningar och förenklingar i det ursprungliga arbetsprogrammet företagits, vadan kostnaderna för båda dessa slag av arbeten kunnat enligt senast inkomna anbud nedsättas från respektive 22,000 och 8,000 kronor till respektive 13,950 och 5,360 kronor. I dessa belopp skulle man visserligen, såsom folkskolöverstyrelsen antytt, kunna tänka sig en ytterligare nedsättning för tillfället därigenom, att idrottsplatsen nu helt och hållet lämnades utan planering och dränering. Denna åtgärd skulle dock endast innebära ett uppskjutande till något år längre fram av ett arbete, som man i alla fall icke kan komma ifrån. Ett sådant uppskov skulle emellertid medföra, dels att seminariet under tiden vore ur stånd att meddela sina elever den fysiska uppfostran och den lärarutbildning i ämnet gymnastik med lek och idrott, som enligt gällande undervisningsplan för statens folkskoleseminarier åligger desamma, dels att såväl planeringen som dräneringen av idrottsplatsen bleve, såsom folkskolöverstyrelsen erinrat, väsentligen försvårad och fördyrad. Med anledning härav kan jag icke ansluta mig till tanken på uppskov med idrottsplatsens iordningställande utan måste anse det såväl med hänsyn till seminariets verksamhet som även ur ekonomisk

synpunkt önskvärt och klokt, att planering och dränering av hela tomtområdet utan uppskov verkställes i ett sammanhang.

Vad därefter angår trädgårdsanläggning och övrig plantering har seminariets rektor ansett, att seminarieelevernas arbete skulle till betydande utsträckning kunna tagas i anspråk även för själva anläggningen av trädgården, och att den nu påkallade anläggningskostnaden skulle kunna nedbringas med icke mindre än 7,800 kronor, således från 13,800 kronor till 6,000 kronor. Denna rektors uppfattning kan jag biträda. Följden av ett sådant tillvägagående som det av rektor föreslagna blir visserligen den, att flera år förgå, innan trädgårdens anläggning i sin helhet blir slutförd. Men denna olägenhet synes mig uppvägas därav, att flera årsklasser av seminariets elever få deltaga i det slags trädgårdsarbete, som består just i anläggning av trädgård. Såsom folkskolöverstyrelsen anmärkt, måste man emellertid i sådant fall, i likhet med vad som skett beträffande folkskoleseminariet i Falun, där ett liknande sätt för trädgårdens anläggning användes, under de närmaste åren räkna med ett större årsanslag till arbetsbiträden för trädgården än som under vanliga förhållanden vore erforderligt. Härtill har ock hänsyn tagits vid beräkning av anslag å extra stat för år 1917 till Uppsalaseminariet (se årets statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, sid. 269 o. f.).

Med nu nämnda nedprutningar skulle kostnaderna, såsom av det föregående framgår, för planering, dränering och trädgårdsanläggning m. m. uppgå till respektive 13,950, 5,360 och 6,000 kronor eller tillhoppa 25,310 kronor. Vid granskning av dessa förslag har överintendentsämbetet icke haft något annat att erinra, än att anslagsbeloppet enligt ämbetets mening borde höjas till 27,000 kronor, på det att medel skulle finnas att tillgå även till arvoden och oförutsedda utgifter. Folkskolöverstyrelsen har emellertid framhållit, att utom de reduktioner och förenklingar i det ursprungliga arbetsprogrammet, som redan ägt rum och som legat till grund för de senast upprättade kostnadsförslagen, ytterligare några sådana skulle kunna vidtagas samt att vissa smärre besparingar därigenom kunna vinnas. På detta sätt skulle det bliva möjligt att för hela tomtområdets reglering stanna vid det i statsverkspropositionen beräknade beloppet av 25,000 kronor. Till denna folkskolöverstyrelsens uppfattning kan jag ansluta mig.

Därest det begärda anslaget beviljas, torde hinder icke böra möta för Kungl. Maj:t att redan under år 1916 förskottsvis av tillgängliga medel utanordna så stor del av anslagsbeloppet, som under året kan för ändamålet erfordras.

På grund av det anförda hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen

att till ordnande av tomtområdet vid folkskoleseminariet i Uppsala bevilja på extra stat för år 1917 ett anslag av 25,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1916 förskottsvis av tillgängliga medel utanordna erforderlig del av anslagsbeloppet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

P. G:son Lönegren.
